

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 29 października 2024 r.

w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Władysława Stanisława Reymonta

W 2025 r. będziemy obchodzić setną rocznicę śmierci Władysława Stanisława Reymonta, wybitnego pisarza, laureata Nagrody Nobla, którą Akademia Szwedzka przyznała 13 listopada 1924 r.

Urodził się 7 maja 1867 r. w Kobielach Wielkich, w rodzinie miejscowego organisty Józefa Rejmenta, na chrzcie otrzymał imiona Stanisław Władysław (po latach, zmieniając pisownię nazwiska, zmienił także kolejność imion).

Rodzice przyszłego pisarza mieszkali później w Tuszynie, a następnie w osadzie młyńskiej Wolbórka. Wychowany w wielodzietnej rodzinie nie miał materialnych szans na naukę w łódzkim gimnazjum. Wysłany został do pracowni krawieckiej szwagra w Warszawie i z innymi czeladnikami uczęszczał do szkoły niedzielnej. Z pasją pochłaniał książki, uczęszczał do teatrów i na wystawy, zaczął pisać wiersze i próbował szczęścia w teatrze wędrownym jako aktor.

Za namową rodziny podjął pracę dozorcę plantowego na Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Nie dawała mu ona satysfakcji materialnej, była wyczerpująca, ale zaowocowała wieloma kontaktami i zapisywanymi na gorąco obserwacjami. Pisanie wypełniało wolny czas, budziło nadzieję i wiarę w poprawę losu oraz zdobycie ważnego miejsca wśród literatów. Zanotował wtedy: „Kto chce cicho żeglować przez burzliwe morze życia, powinien mieć żagle z marzeń, a ster z tęsknot do nieskończoności”. Stawiając wszystko na jedną kartę, porzucił w październiku 1893 r. pracę na kolei i wyjechał do Warszawy. Podjął współpracę z czasopismami, publikował nowele i opowiadania, napisał także „Pielgrzymkę do Jasnej Góry” stawianą adeptom dziennikarstwa za wzór reportażu. Popularność przyniosły mu powieści „Ziemia obiecana”, „Komediantka”, „Fermenty” oraz zbiory nowel. W 1902 r. „Tygodnik Ilustrowany” rozpoczął drukowanie powieści „Chłopi”, a dwa lata później pojawiło się wydanie książkowe. Ta wiejska epopeja stała się najważniejszym wydarzeniem literackim, podziwiano autora za wierne odtworzenie rytmu życia społeczności wiejskiej, za umiejętne łączenie naturalistycznych opisów, a także za niemal impresjonistyczne pokazanie przyrody.

Podkreślano dbałość o szczegóły i odrzucenie młodopolskiej egzaltacji. Już w 1905 r. pisarz otrzymał nagrodę Franciszka Lewentala za najlepszą powieść ostatnich pięciu lat. Po ukazaniu się ostatniego tomu przetłumaczono „Chłopów” na języki ukraiński i rosyjski, a w 1912 r. na niemiecki. To ostatnie tłumaczenie utorowało powieści drogę do europejskiej sławy, a zwieńczeniem była Nagroda Nobla.

Uniwersalna, ponadczasowa treść „Chłopów” sprawiła, że przetłumaczono powieść na 29 języków, powstały także jej filmowe adaptacje oraz różne inscenizacje.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o szczególnym znaczeniu Jego dorobku twórczego dla dziedzictwa narodowego i światowego, ustanawia rok 2025 Rokiem Władysława Stanisława Reymonta.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Małgorzata KIDAWA-BŁOŃSKA